

REGLUGERÐ

um rafræna reikninga, rafrænt bókhald, skeytamiðlun, skeytaþjónustu, geymslu rafrænna gagna og lágmarkskröfur til rafrænna reikninga- og bókhaldskerfa.

I. kafli

Gildissvið, markmið og skilgreiningar.

1. gr.

Markmið.

Markmið reglugerðar þessarar er að setja fram kröfur til rafrænna reikninga, rafræns bókhalds, skeytamiðlara, skeytaþjónustu, geymslu rafrænna gagna og rafrænna reikninga- og bókhaldskerfa.

2. gr.

Gildissvið.

Reglugerð þessi gildir um rafræn skjöl sem send eru milli viðskiptaaðila í tengslum við bókun rafrænna viðskipta, þ.m.t. rafræna reikninga, kredit reikninga og afreikninga auk skeytamiðlunar og skeytaþjónustu sem þeim tengjast. Einnig gildir reglugerð þessi um rafrænt bókhald, geymslu rafrænna gagna og lágmarkskröfur til rafrænna bókhalds- og reikningakerfa.

3. gr.

Skilgreiningar.

Í reglugerð þessari merkir:

Áreiðanleiki: Innihaldi skeytis hefur ekki verið breytt frá útgáfu þess, þó svo að formi innihalds þeirra hafi hugsanlega verið breytt, t.d. með vörpunum.

Bókhaldsskyldur aðili: Viðskiptaaðili sem ber samkvæmt lögum nr. 145/1994 um bókhald að halda bókhald.

Form gagna: Uppbygging skjals eða skeytis. Ýmist á forsniðnu textaformi, myndformi eða á pappír.

Formbreyting gagna: Allar breytingar sem gerðar eru á skeyti eða rafrænu skjali án þessi að merking þess breytist, s.s. ef skeyti er varpað, það prentað á pappír eða fært yfir á myndform.

Gagnadagbók: Skrá á rafrænu formi sem tekur við og geymir bæði send og móttækin skeyti í tímaröð.

Gagnaflutningur: Sending skeyta með rafeindaboðum milli gagnavinnslukerfa þar sem skeytið er þannig forsníðið að unnt sé að lesa það í slíku kerfi og vinna sjálfvirkt á rafrænan og ótvíræðan hátt.

Gagnamiðill: Seguldiskar, segulbönd, geisladiskar og annar sambærilegur búnaður sem á eru settar upplýsingar eða geymir upplýsingar sem vinna má í gagnavinnslukerfi.

Gagnavinnslukerfi: Ein eða fleiri tölvur, fylgitæki og hugbúnaður sem notuð eru til skipulagðra aðgerða á bókhaldsfærslum.

Rafrænt bókhaldskerfi: Kerfi sem gerir kleift að færa bókhald, sem byggist á gögnum og færslum sem eiga uppruna sinn í gagnavinnslukerfum og send eru á milli þeirra með skeytum.

Rafrænt gagnagrunnskerfi: Safn upplýsinga sem er geymt á skipulagðan hátt á gagnamiðli. Hægt skal með fyrirspurnarforritum að sækja gögn úr gagnagrunnskerfinu til að svara spurningum notenda reikningsskila.

Rafrænt reikningakerfi: Kerfi sem gefur út rafræna reikninga í samræmi við ákvæði reglugerðar þessarar.

Rafrænn reikningur: Sölureikningur útgefinn og móttakinn með rafrænum hætti í samræmi við ákvæði reglugerðar þessarar.

Rafrænt skjal: Skeyti sem vistað er með rafrænum hætti á gagnamiðli.

Rafræn viðskipti: Viðskipti þar sem pöntun, reikningsútgáfa eða greiðslur fara fram með rafrænum hætti.

Rekjanleiki: Staðfesting á auðkenni sendanda og móttakanda.

Skeyti: Safn samstæðra rafrænna gagna sem raðað er samkvæmt ákveðnum stöðlum til gagnaflutnings og mynda fylgiskjöl í rafrænu bókhaldi.

Útgefandi: Viðskiptaaðili sem gefur út og sendir skeyti.

Viðskiptaaðilar: Einstaklingar eða lögaðilar, sem eiga viðskipti sín á milli og gefa út eða taka við skeytum.

Viðtakandi: Viðskiptaaðili sem tekur á móti skeyti og, ef hann er bókhaldsskyldur, skráir í bókhald.

Vörpun: Breyting á forsníði skeyta, t.d frá einum staðli til annars, án þess að merkingu innihalds þess sé breytt.

II. kafli

Rafrænn reikningur.

4. gr.

Útgáfa reikninga.

Útgefanda er heimilt að gefa út rafræna reikninga úr fleiri en einu rafrænu reikningakerfi samhliða. Útgáfu rafrænna reikninga skal haga í samræmi við ákvæði laga nr. 145/1994 um bókhald, með síðari breytingum, og reglugerðir settar með stoð í lögnum.

Hver og einn útgefandi skal hafa sérstaka samfellda númeraröð innan hvers og eins rafræns reikningakerfis sem útgefandi notar til útgáfu rafrænna reikninga. Þetta númer skal ávallt koma fram á fylgiskjali bókhalds, bæði hjá sendanda og móttakanda.

III. kafli

Bókun rafrænna viðskipta.

5. gr.

Lýsing á skipulagi bókhalds, gagnaflutninga og viðskiptafærslna.

Þegar fært er rafrænt bókhald skulu, auk skriflegra lýsinga á skipulagi bókhaldsins og uppbyggingu í samræmi við 7. gr. laga nr. 145/1994 um bókhald, liggja fyrir skriflegar lýsingar á því hvernig rafrænum viðskiptum er háttað, bæði hvað varðar gagnaflutningana sjálfra og þær viðskiptafærslur sem rekja má til þeirra. Lýsingar þessar skulu gefa skýra mynd af öryggi og rekjanleika færslna, hvort sem þær eru í bókhaldskerfinu sjálfu eða sérstöku gagnasafnskerfi.

Ef aðilar hafa gert samskiptasamninga við gagnaðila sinn vegna gagnaflutninga skulu þeir og liggja fyrir.

6. gr.

Rafrænt frumgagn.

Rafrænt skjal telst frumgagn ef hægt er að sýna fram á rekjanleika og áreiðanleika þess skv. 7. gr. Rafrænt ytra frumgagn viðtakanda telst vera það rafræna skjal sem honum er afhent. Allar formbreytingar gagna, t.d. varpanir skeyta, teljast til innri frumgagna hins bókhaldsskylda.

7. gr.

Rekjanleiki og áreiðanleiki skeyta.

Sérhver færsla í rafrænu bókhaldi skal byggð á áreiðanlegum og fullnægjandi skeytum sem rekja má til viðskiptanna hvort sem uppruni þeirra er utan fyrirtækisins eða innan. Með fullnægjandi skeyti er átt við annars vegar ytri frumgögn sem verða til við móttöku skeytis frá viðskiptaaðila, sbr. 2. mgr. 8. gr. laga nr. 145/1994, og hins vegar er átt við innri frumgögn sem eru skeyti sem verða til innan fyrirtækisins, sbr. 3. mgr. 8. gr. laga nr. 145/1994.

Skeyti sem liggja til grundvallar viðskiptum þegar bókhaldsskyldan hvílir eingöngu á seljanda vöru og þjónustu teljast vera innri frumgögn í þessu sambandi. Skeytin skulu bera sömu upplýsingar og fram eiga að koma á hefðbundnum fylgiskjölum.

Rafrænt skjal sem frumgagn í bókhaldi viðtakanda telst rekjanlegt ef hægt er að tengja það við þær færslur sem það byggir á í bókhaldi útgefanda. Tryggja skal að unnt sé að rekja rafræna reikninga sem sendir eru með rafrænum hætti með vistun rafræns pósthfangs eða öðrum auðkennandi upplýsingum viðskiptaaðila.

Rafrænt skjal telst áreiðanlegt ef hægt er að sýna fram á að innihaldi þess hafi ekki verið breytt eftir útgáfu þess.

Bókhaldsskyldur aðili getur ákveðið á hvaða máta hann tryggir rekjanleika og áreiðanleika skeyta og getur nýtt til þess ýmist tæknilegar leiðir svo sem gagnadagbækur og rafrænar undirskriftir eða bókhaldslegt verklag sem samræmist góðum reikningsskilavenjum.

8. gr.

Gagnadagbók vegna skeytasamskipta.

Sé notuð gagnadagbók í skeytasamskiptum skal hún vera tvískipt. Annars vegar skal vera gagnadagbók sem tekur við öllum innsendum skeytum til fyrirtækisins og hins vegar gagnadagbók sem tekur við öllum skeytum sem uppruna sinn eiga í fyrirtækinu. Heimilt er að skipta hvorri gagnadagbók upp eftir tegund skeyta sem móttekin eru eða send eða eftir tilteknum tímabilum. Skeytin skulu geymd í tímaröð og fá númer í samfelldri röð.

Innihaldi gagnadagbókar má ekki vera unnt að breyta eða eyða.

9. gr.

Skráning sendra og móttekinna skeyta.

Skeyti sem fela í sér upplýsingar um viðskipti sem ber að skrá í bókhald útgefanda sem og viðtakanda, skulu mynda fylgiskjöl bókhaldsins og falla inn í viðkomandi fylgiskjalaröð.

Unnt skal vera á auðveldan hátt að tengja skeyti við fylgiskjal bókhaldsins og á læsilegan hátt að birta á skjá bæði skeytin og færslurnar og prenta þær eftir þörfum.

10. gr.

Hvenær skeyti telst skráð.

Skeyti, sbr. 9. gr., telst vera skráð í bókhald viðkomandi aðila þegar færsla þess hefur áhrif á niðurstöðu reikninga í bókhaldinu.

IV. kafli
Afhending og form rafrænna skeyta.

11. gr.
Form rafrænna skeyta.

Viðskiptaaðilum er heimilt að styðjast við það form gagna sem um semst í þeirra viðskiptum og uppfyllir kröfur laga og reglna um áreiðanleika og rekjanleika.

Viðtakandi getur einhliða lýst formi og máta sem hann samþykkir og telst útgefandi samþykkja kröfur viðtakanda með því að senda honum skeyti í samræmi við kröfurnar.

12. gr.
Afhending skeyta.

Skeyti teljast afhent viðtakanda ef þau berast honum á því formi sem hann hefur heimilað og með þeim gagnaflutnings máta sem hann hefur tilgreint.

Nú berst viðtakanda skeyti sem ekki uppfyllir kröfur hans um form, sbr. 11. gr., getur hann þá tilkynnt útgefanda að hann hafni móttöku þess og telst skeytið þá ekki afhent.

Skeyti sem sent er á gagnaflutnings máta sem viðtakandi hefur ekki samþykkt telst ekki afhent.

V. kafli
Vistun og geymsla rafrænna fylgiskjala og bókhalds.

13. gr.
Aðgangur að gögnum.

Allir þeir sem hafa aðgang að rafrænu bókhaldi og hafa heimild til að senda eða taka á móti skeytum sem verða fylgiskjöl í bókhaldinu eða skrá í bókhaldið þær færslur sem verða til vegna viðskipta sem rekja má til skeyta, sbr. 9. gr., skulu hafa sérstakt auðkenni þannig að rekja megi hverja færslu til upprunans, þ.e. hvar og hvenær færsla er gerð og á hvers ábyrgð.

Starfsmönnum, þ.m.t. kerfisstjóra, sem vinna við kerfisþróun, forritun og uppsetningu rafræns bókhaldskerfis, þar á meðal kerfis vegna gagnasendinga, er óheimilt að annast hvers konar verkefni sem snerta færslu gagna inn í kerfið, s.s. gagna vegna gagnasendinganna. Verði þessu ekki komið við vegna smæðar fyrirtækisins skal það liggja fyrir skriflega í gögnum þess.

14. gr.
Geymslutími rafrænna gagna.

Rafrænt bókhald og rafræn fylgiskjöl þess skulu geymd á gagnamiðli í sjö ár frá lokum viðkomandi reikningsárs. Sömu ákvæði gilda um varðveislu gagnadagbóka.

15. gr.

Varðveisla gagnamiðla.

Gagnamiðil skal geyma með tryggilegum hætti, þannig að læsileiki hans sé tryggður til loka geymslutímans og með einföldum hætti sé fljótlegt að finna færslur á honum þegar á þarf að halda.

VI. kafli

Lágmarkskröfur til rafrænna reikninga- og bókhaldskerfa.

16. gr.

Lágmarkskröfur til rafrænna reikningakerfa.

Um innihald rafrænna reikninga gilda almennar reglur laga nr. 145/1994, um bókhald, og reglugerðir settar með stoð í lögnum.

Útgefnir rafrænir reikningar skulu vistaðir í rafrænu gagnasafnskerfi og skal vera unnt að skoða skoða útgefna reikninga, sjá á yfirliti auðkenni þess sem stofnaði einstaka reikninga, dagsetningu og tíma skráningar og númer viðkomandi reiknings.

17. gr.

Lágmarkskröfur til rafrænna bókhaldskerfa og seljenda þeirra.

Hver sá sem selur bókhaldskerfi til færslu rafræns bókhalds, þar á meðal hugbúnað vegna gagnaflutnings þ.e. vegna móttöku og sendingar skeyta á milli gagnavinnslukerfa og skráningar í gagnadagbók, skal láta fylgja sölunni ítarlegar upplýsingar um hugbúnaðinn, hvernig hann vinnur og um þá eftirlitsþætti sem hann hefur upp á að bjóða til að stemma af, sannprófa, stýra vinnslu gagna og endurskoða.

Hugbúnaðurinn skal uppfylla þau skilyrði sem fram koma í reglugerð þessari til að bókhaldið sé fært í samræmi við góða bókhalds- og reikningsskilavenju.

Tryggja skal að unnt sé að rekja feril gagna gegnum bókhaldskerfið og hvorki sé hægt að breyta eða eyða færslum né skeytum.

Í rafrænu bókhaldskerfunum skal m.a. vera unnt að sjá í einstökum færslum auðkenni þess sem skráði færslu, auðkenni þeirrar útstöðvar sem færsla var skráð á, dagsetningu og tíma skráningar og fylgiskjalanúmer færslu. Einnig þarf að vera hægt að sjá forsendur kerfisins, m.a. vegna ýmissa sjálfvirkra vinnslna, t.d. vegna einstakra tegunda bókhaldsreikninga sem kalla á sjálfvirkan útreikning fjárhæða og skiptingu þeirra á milli reikninga, auk þess sem unnt skal að sjá hvenær forsendum hefur verið breytt. Skrár skal vera hægt að prenta á einstökum vinnslustigum til að staðfesta innihald þeirra.

18. gr.
Leiðréttingar.

Eftir að færsla skv. 10. gr. hefur verið skráð í bókhald er óheimilt að breyta eða eyða færslunni. Þurfi að gera breytingu eða leiðréttingu á færslu skal það gert með annarri færslu með vísan til sérstaks fylgiskjals.

Eftir að rafrænn reikningur hefur verið gefinn út er óheimilt að breyta innihaldi hans eða eyða honum. Þurfi að gera breytingu eða leiðréttingu vegna reiknings skal það gert með nýjum reikning og/eða kreditreikning, eftir því sem við á.

19. gr.
Tengsl rafrænna bókhaldskerfa.

Þar sem hugbúnaður bókhaldskerfis byggist á gagnafleði milli fjárhagsbókhalds og undirbókhaldskerfa skal undirbókhaldið tengjast fjárhagsbókhaldinu með reglubundnum hætti um tiltekna bókhaldsreikninga sem ekki eru nýttir í öðrum tilgangi, hvort sem reikningarnir varða tekjur eða gjöld, eignir eða skuldir.

Þar sem gagnavinnslukerfi byggjast á gagnafleði yfir í bókhaldskerfi skal tryggja rekjanleika á milli gagnavinnslukerfa á einfaldan hátt.

20. gr.
Öryggisafrit.

Taka skal öryggisafrit reglulega af rafrænt færðu bókhaldi og öllum rafrænt færðum fylgiskjölum þess svo og gagnadagbók samkvæmt viðurkenndum verklagsreglum og í samræmi við umfang viðskiptanna. Verklagsreglur þessar skulu liggja fyrir í gögnum bókhaldsins.

Skal öryggisafritið varðveitt á tryggan og öruggan hátt aðskilið frá frumgögnum bókhaldsins. Það skal staðfest að hægt sé að endurbyggja gögnin með öryggisafritunum.

Að loknu reikningsári skal taka a.m.k. eitt heildarafrit af öllum gagnaskrárum er snerta bókhaldið og það skal geymt á öruggum stað aðskilið frá bókhaldinu og bókhaldsgögnum.

VII. kafli
Skeytamiðlun og skeytaþjónusta.

21. gr.
Ábyrgð þriðja aðila.

Viðskiptaaðili getur falið þriðja aðila umsýslu eða miðlun rafrænna skjala að hluta eða öllu leyti. Slík þjónusta þriðja aðila telst annað hvort skeytamiðlun eða skeytaþjónusta. Sami aðili getur annast skeytaþjónustu og skeytamiðlun og skulu skil milli miðlunar og þjónustu þá vera skýr. Ábyrgð viðskiptaaðila til að haga útgáfu reikninga og bókhaldi í samræmi við lög og reglur hvílir ætíð á honum sjálfum. Ábyrgð þriðja aðila takmarkast við þá þjónustu sem hann veitir viðskiptaaðila.

22. gr.

Skeytaþjónusta.

Skeytaþjónusta vinnur í umboði viðskiptaaðila við gerð eða umsýslu rafrænna skjala viðskiptaaðilans. Þegar þjónustuaðili veitir viðskiptaaðilum skeytaþjónustu skal vera ljóst í umboði hvors viðskiptaaðila einstök þjónustuverk eru unnin.

23. gr.

Skeytamiðlun.

Skeytamiðlari er aðili sem annast gagnaflutning á skeytum á milli viðskiptaaðila og er honum óheimilt að eiga við innihald þeirra skeyta sem hann miðlar.

VIII. kafli

Ýmis ákvæði.

24. gr.

Eftirlit.

Eftirlitsaðilar bókhalds og aðrir þeir sem eiga rétt á upplýsingum úr bókhaldi skulu hafa hindrunarlausan og ókeypis aðgang að nauðsynlegum hjálpartækjum til afnota hjá hinum bókhaldsskylda aðila til að finna og lesa færslur og gögn úr rafrænum bókhaldskerfum.

Öryggisafrit, sbr. 20. gr., skulu vera aðgengileg eftirlitsaðilum á hverjum tíma.

25. gr.

Gildistaka.

Reglugerð þessi, sem sett er samkvæmt heimild í 42. gr. laga um bókhald, öðlast þegar gildi. Jafnframt fellur úr gildi reglugerð nr. 598/1999, um rafrænt bókhald, geymslu rafrænna gagna og lágmarkskröfur til rafrænna bókhaldskerfa.

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið, xxxx 2013.

Steingrímur J. Sigfússon